

Bijlage 1: Lijst van het onderzoeksmateriaal waarop dit evaluatieonderzoek is gebaseerd

Lijst van contacten met instellingen en organisaties die niet deel zijn van de procedure van nationaliteitsverwerving waarop dit evaluatieonderzoek zich steunt. Voor de instellingen zelf verwijzen we naar bijlage 2 en 3. Ook de Dienst Vreemdelingenzaken en de Dienst Veiligheid zijn gecontacteerd geweest. Het betreft hier vooral interviews van een aantal sleutelfiguren (zelf-organisaties en integratiecentra), enerzijds personen van instellingen, organisaties die kandidaat-Belgen hebben bijgestaan bij het opstellen van hun aanvraag tot het bekomen van de Belgische nationaliteit en anderzijds personen die zelf-organisaties van allochtonen vertegenwoordigen.

1. Lijst van federale organisaties

- Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding
- Objectief

2. Nederlandstalige organisaties/instellingen of organisaties/instellingen die binnen de Vlaamse gemeenschap opereren waar sleutelfiguren werden bevraagd

2.1. Zelf-organisaties van allochtonen

Voor Vlaanderen werd het Forum van etnisch-culturele minderheden gecontacteerd. Deze koepelorganisatie verenigt 11 landelijk erkende migrantenverenigingen en dat als gesprekspartner fungeert voor de Vlaamse overheid.

Daarnaast werd contact opgenomen met twee Antwerpse zelf-organisaties

- Federatie van Marokkaanse Verenigingen, Berchem
- Unie Van Turkse Verenigingen, Antwerpen

2.2. De minderhedensector werd hetzij direct gecontacteerd, hetzij indirect via het Vlaams Minderheden Centrum

- Integratiedienst Antwerpen
- vzw Haven, Antwerpen

- Vluchtelingendienst Mechelen
- Provinciaal Integratiecentrum Limburg
- Stedelijke Integratiedienst Gent
- De Foyer, Brussel
- Migrantendienst Kortrijk
- Sociale Dienst voor Vreemdelingen, Oostende
- Vlaams Minderhedencentrum
- Intercultureel Centrum voor Migranten
- Provinciaal Steunpunt Vluchtelingen Antwerpen

2.3. Vakbondsstructuren die zich specifiek richten tot buitenlanders:

vzw Samen

- ABVV Welkom
- ACV migranten/BIDKA

2.4. Andere organisaties die hetzij direct, hetzij indirect gecontacteerd werden:

- Payoke
- Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

3. Franstalige organisaties/instellingen of organisaties/instellingen die binnen de Franstalige gemeenschap opereren.

3.1 . Institutions d'aide aux étrangers

- FECRI
- Aide aux Personnes Déplacée (Huy)
- Centre des Immigrés Namur-Luxembourg
- Aide aux Personnes Déplacées (Liège)
- Accueil et Promotion des Immigrés (Charleroi)
- Aide aux Personnes Déplacée (Huy)
- Centre des Immigrés (Namur-Luxembourg)
- Aide aux Personnes Déplacées (Liège)
- Aide aux Personnes Déplacées (Braine-le-Comte)

- Centre Bruxellois d'Action Interculturelle
- Centre Régional d'Intégration de Charleroi
- Centre Régional d'Action Interculturelle de la région du Centre
- Centre Interculturel de Mons Borinage
- Centre d'Action Interculturelle de Namur
- Centre Régional Vervietoï pour l'Intégration
- Centre Régional pour l'Intégration des Personnes Etrangères de Liège

3.2. Syndicats

- FGTB-Bruxelles, Service Immigration
- FGTB-Charleroi

3.4. Autres organisations

- Ligue des Droits de l'Homme
- Collectif Alpha (Saint-Gillis)
- Ligue des Droits de l'Homme – Charleroi
- Maison de la Laï cité de Charleroi
- CIRE
- MRAX
- Conseil Jeunesse et Développement
- Association de Défense des Droits des étrangers

3.5. Avocats

- Maître Van Drooghenbroeck (Charleroi)
- Maître Claie Nimal (Bruxelles)
- Maître Véronique Nelis (Bruxelles)
- Maître Maurice Arnould (Mons)
- Maître Vancoppenolle (Mons)
- Maître Xavier Dehan (Namur)
- Maître Pascal Chevalier (Tournai)
- Maître Geneviève Adam (Virton)
- Maître Georges-Henri Beauthier (Bruxelles)
- Maître Jacques Berten (Hans)

- Maître Thierry Drumel (Mons)
- Maître Mohamed Ellouz (Liège)
- Maître Jean-Paul Brilmaker (Liège)
- Maître Catherine Burton (Bastogne)

Bijlage 2:

Het onderzoek bij de ambtenaren burgerlijke stand

1. Diepte-onderzoek in tien gemeenten

1.1. De steekproef

- Vijf gemeenten werden geselecteerd op basis van de statistische representativiteit nl. gemeenten met zowel een absoluut als een relatief groot aantal vreemdelingen. Bij de selectie van gemeenten werd er ook overgewaakt dat de diverse nationaliteiten die in België aanwezig zijn (EU, Turkije, Maghreb en andere nationaliteiten) in voldoende mate vertegenwoordigd zijn in deze steekproef. De gemeentelijke gegevens in het Rijksregister (1.1.2000) worden hiervoor als basis gehanteerd.

Tabel : Aantal inwoners van de gemeenten uit de steekproef geselecteerd op basis van de samenstelling van hun bevolking (volgens het NIS, 1.1.2000)

	Totaal	Belgen	Vreemdelingen	% Vreemd	% EU	% derde landers
Anderlecht	87.812	64.957	22.855	26%	13%	13%
Koekelberg	16.211	12.201	4.010	25%	10%	14%
Sint-Gillis	42.458	23.609	18.849	44%	27%	17%
Schaarbeek	105.692	69.142	36.550	35%	12%	22%
Luik	185.639	153.472	32.167	17%	11%	7%

- Vijf andere gemeenten werden, ondermeer op voorstel van en na akkoord van het Ministerie van Justitie gekozen in functie van de informatie verzameld tijdens de oriënteringsfase. Deze steekproef bevatte de volgende gemeenten: Antwerpen, Brugge, Charleroi, Seraing, en Ukkel.

In deze tien gemeenten hebben de onderzoekers een onderhoud gehad dat duurde van 2 tot 4 uur betreffende de wijze waarop de gemeente de aanvragen voor Belgische nationaliteit verwerkt.

1.1. De richtlijnen voor het onderhoud

Zie hiervoor het werkboek

2. Schriftelijke enquête bij 35 gemeenten.

2.1. De steekproef

De schepenen van Burgerlijke Stand van alle gemeenten die nog niet bevroegd werden en die in januari 2000 onder hun bevolking minstens 10% vreemdelingen tellen die een buitenlandse nationaliteit hebben en die daarenboven onder hun bevolking minstens 3% vreemdelingen tellen van buiten de Europese Unie werden een schriftelijke enquête

toegestuurd waarin een aantal knelpunten van de nieuwe nationaliteitswet werden voorgelegd.

Deze enquête werd eveneens toegestuurd aan een aantal gemeenten die een kleiner aandeel vreemdelingen telde teneinde duidelijkheid te krijgen of deze ambtenaren burgerlijke stand al dan niet een ander invulling gaven aan hun opdracht. Deze gemeenten werden door gesprekspartners tijdens de oriënteringsfase reeds gesignaleerd (maar niet weerhouden) als mogelijke kandidaten voor een diepte-analyse. Op deze wijze werden gemeenten uit 13 van de 27 gerechtelijke arrondissement gecontacteerd.

Van de 50 gemeenten die aangeschreven werden, hebben 27 gemeenten het enquêteformulier ingevuld teruggestuurd. Deze respons is onverwacht groot gezien de korte termijn (drie weken) waarop het antwoord moest binnen zijn om in aanmerking te komen voor de analyse. De enquête werd op woensdag 7 maart 2001 verstuurd en enkel de enquêtes die binnen waren op woensdag 28 maart werden verwerkt in de analyse.

De volgende gemeenten werden aangeschreven voor de enquête, een X wijst erop dat de enquête verwerkt werd. Een / wijst erop dat de enquête ontvangen werd op donderdag 28 of vrijdag 29 maart, maar jammer genoeg niet meer verwerkt kon worden.

Tabel : Aantal Inwoners van de gemeente aangeschreven voor de enquête (gegevens NIS, 1.1.2000)

	Totaal	Belgen	Vreemdelingen	% Vreemd	% EU	% derdelanders
Oudergem	28.804	23.691	5.113	18%	12%	6%
Sint-Agatha-Berchem	18.735	16.360	2.375	13%	7%	6%
Brussel X	133.859	90.125	43.734	33%	14%	19%
Etterbeek X	39.404	27.694	11.710	30%	19%	11%
Evere	31.348	26.308	5.040	16%	8%	9%
Vorst X	45.555	32.477	13.078	29%	16%	12%
Ganshoren X	19.757	17.550	2.207	11%	7%	4%
Elsene	73.174	46.411	26.763	37%	23%	13%
Jette	39.749	33.745	6.004	15%	7%	8%
Sint-Jans-Molenbeek	71.219	47.701	23.518	33%	10%	23%
Sint-Joost-ten-Node	22.097	12.029	10.068	46%	10%	35%
Watermaal-Bosvoorde X	24.773	21.094	3.679	15%	10%	5%
Sint-Lambrechts-Woluwe	46.528	35.871	10.657	23%	16%	7%
Sint-Pieters-Woluwe	37.922	28.122	9.800	26%	19%	7%
Hoeilaart X	9.783	8.390	1.393	14%	11%	3%
Overijse X	23.738	18.881	4.857	20%	16%	4%
Vilvoorde	34.982	30.999	3.983	11%	7%	5%
Zaventem	26.901	23.024	3.877	14%	10%	4%
Drogenbos X	4.693	4.213	480	10%	7%	3%
Kraainem	12.692	9.760	2.932	23%	18%	5%
Sint-Genesius-Rode X	17.998	15.098	2.900	16%	12%	5%
Wezembeek-Oppem X	13.622	10.918	2.704	20%	16%	4%
Tervuren X	20.181	15.393	4.788	24%	20%	4%
Terhulpen	6.943	5.998	945	14%	11%	3%

Waterloo X	28.986	23.273	5.713	20%	12%	7%
Lasne	13.512	11.637	1.875	14%	10%	4%
Ottignies-Louvain-la-Neuve X	27.380	23.593	3.787	14%	5%	9%
Châtelet	35.452	28.978	6.474	18%	15%	3%
Farciennes	11.336	8.523	2.813	25%	13%	11%
Aiseau-Presles X	10.931	8.829	2.102	19%	14%	6%
Hensies X	6.782	5.820	962	14%	8%	6%
Jurbeke	9.229	8.220	1.009	11%	6%	5%
Bergen	90.935	77.603	13.332	15%	11%	4%
Quaregnon /	19.178	15.552	3.626	19%	16%	3%
Fléron X	15.891	13.970	1.921	12%	9%	3%
Herstal X	36.292	28.810	7.482	21%	18%	3%
Saint-Nicolas	23.101	16.264	6.837	30%	26%	4%
Wezet X	16.617	14.715	1.902	11%	6%	5%
Dison	13.978	12.536	1.442	10%	6%	5%
Verviers /	53.148	47.241	5.907	11%	5%	6%
Beringen X	39.261	35.472	3.789	10%	3%	7%
Genk X	62.842	50.375	12.467	20%	12%	7%
Heusden-Zolder X	30.105	26.539	3.566	12%	4%	8%
Houthalen-Helchteren X	29.215	24.794	4.421	15%	9%	6%
Maasmechelen X	35.430	27.829	7.601	21%	15%	6%
Mechelen X						
Leuven X						
Gent X						
Kortrijk						
Dendermonde X						

Een enquête werd ook verstuurd aan het ministerie van Buitenlandse Zaken daar de ambassades/consulaten fungeren als burgerlijke stand in het buitenland en deze enquête werd beantwoord.

3. Toelichting bij de enquête gemeente en haar verwerking

Van de 50 gemeenten die aangeschreven werden, hebben 27 gemeenten het enquêteformulier ingevuld teruggestuurd. Ook de dienst nationaliteit van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de tien gemeenten die bevraagd werden worden in de analyse betrokken. Deze enquête betreft dus 38 ambtenaren burgerlijke stand. Uit de kwantitatieve gegevens, waarbij enkel het Ministerie van Buitenlandse Zaken geen exacte kwantitatieve gegevens bijhoudt blijkt dat in deze 37 gemeenten bijna 3/4 (70,5%) van de verklaringen en keuze werden ingediend, waarvan de parketten melding maken (zie bijlage 3), waarbij in deze cijfers in de regel de verklaringen en keuzes van december niet inbegrepen zijn.

3.1. Een peiling naar hoe betrouwbaar de ambtenaren burgerlijke stand het rijksregister beschouwen (vraag 9)

3.1.1. Doelstelling:

We verifiëren hier of de gemeente voldoende nauwgezet en onderlegd haar informatietaak vervult. De kandidaat-Belg komt op basis van zijn verblijfsgeschiedenis en zijn verblijfsstatuut, zoals die in vraag 9 in het rijksregister wordt geregistreerd niet in aanmerking voor art.12bis.3, maar de gemeente zou zich ook op andere bronnen moeten beroepen. Zich uitsluitend baseren op de in het rijksregister ingebrachte verblijfsdocumenten is een reductie van de verblijfsgeschiedenis, tenminste zou de aankomstdatum tot argwaan moeten leiden¹.

3.1.2. Situering:

Het gaat hier om een Bosniër die aangekomen is op 15.2.1993 en onmiddellijk een bijlage 3 heeft gekregen (wat niet vermeld staat op het Rijksregister) en dus een ononderbroken verblijf heeft gehad op 15.3.2001 (datum van melding bij de gemeente) van 8 jaar. Op 18.2.1995 werd deze persoon ingeschreven in het vreemdelingenregister en werd eerst telkens een verblijfsvergunning van 6 maanden (BIVR) toegekend. Op 18.8.1997 kreeg betrokkene een jaarlijks verlengde verblijfsvergunning (BIVR). In het afgebeelde voorbeeld kreeg de betrokkene op 18.8.1999 een vestigingsvergunning. In het tweede voorbeeld (de aanvullende vraag) was het verblijf van betrokkene gedekt door een verblijfsstoelating.

Dus betrokkene heeft een verblijfsduur van zes jaar vermeld in het rijksregister.

Op basis van het rijksregister hoort de gemeente de betrokkene aan te raden een naturalisatieverzoek in te dienen, maar de aankomstmelding van 15.02.1993 zou de gemeente moeten aanzetten om te overwegen of betrokkene voor 18.2.1995 op een niet in het Rijksregister geregistreerde wijze met een legale verblijfstitel in het land verbleef.

Het betreft hier immers ook de periode toen, naast de specifieke situatie van ontheemden met hun bijlage 3, heel wat kandidaat-vluchtelingen niet geregistreerd werden (voor het invoeren van het wachtregister). Het betreft hier immers ook de periode dat in het kader van familiehereniging nog een bijlage 15bis kon uitgereikt worden. Deze verblijfsperiodes kunnen soms via het gemeentelijk papieren dossier worden gedetecteerd. De gemeente kan dit consulteren vooraleer advies te geven om de aard van het verblijf van betrokkene in de periode 1993-1995 was.

¹ Een analyse van de naturalisatieverzoeken van een aantal categorieën kandidaat-Belgen, waarvan de verblijfsgeschiedenis niet éénduidig in het rijksregister werd opgenomen zou nog duidelijker duiden dat een aantal gemeenten zich louter laten leiden door het niet altijd toereikende rijksregister, zie IV.

3.1.3. Resultaten

Tabel 2: De evaluatie van de verblijfsduur van een vreemdeling die in aanmerking kwam voor een art.12bis.3, maar die omwille van zijn statuut als ontheemde hoge eisen stelt aan de expertise van de ambtenaren burgerlijke stand

Er was een uitzonderlijke non respons van 10% bij deze vraag		
	Bezit machtiging tot vestiging	Bezit machtiging tot verblijf ²
Te strikte evaluatie (naturalisatie) ³	(maximaal) 43%	(maximaal) 63%
Te lakse evaluatie (art.12bis) ⁴	(maximaal) 37%	(maximaal) 24%
Inzicht in de complexiteit van de evaluatie van de verblijfsduur ⁵	(minimaal) 21%	(minimaal) 12%

We spreken hier van maximale en minimale percentages door de ambtenaren burgerlijke stand de derde optie niet aangeboden werden. Het is mogelijk dat meer ambtenaren burgerlijke stand deze optie zouden hebben aangekruist, indien het voorhanden was.

3.2. Een peiling naar hoeveel inzicht de ambtenaren burgerlijke stand hebben in de verblijfsdocumenten (vraag 10)

3.2.1. Doelstelling:

We verifiëren hier of de gemeente voldoende nauwgezet en onderlegd haar informatietaak vervult. De kandidaat-Belg komt op basis van zijn verblijfsstatuut, zoals die in vraag 10 in het rijksregister wordt geregistreerd eventueel in aanmerking voor art.12bis.3, maar de gemeente zou zich ook op het verblijfsdocument of het gemeentelijk vreemdelingenregister moeten beroepen. Zich uitsluitend baseren op de in het rijksregister ingebrachte gegevens over verblijfsdocumenten is ontoereikend.⁶

3.2.2. Situering:

² Of de BIVR van bepaalde of onbepaalde duur is kan men veelal niet aflezen in het rijksregister, dus de informatie hier aangeboden moet aangevuld worden.

³ Aangeven dat betrokkene een naturalisatieverzoek kan indienen is een te restrictieve houding, waarbij de kandidaat-Belg de voor hem meest interessante procedure wordt ontzegd.

⁴ Aanraden dat betrokkene een verklaring indient is een ruime houding, waarbij de gemeente het voordeel van de twijfel geeft.

⁵ Een aantal gemeenten maakten opmerkingen in de marge die erop wijzen dat de gemeente het dossier nauwgezet behandelt en de beperkingen van het rijksregister realiseert. Deze optie werd niet aangeboden, gezien de gemeente voor deze optie een aanvullende inspanning moet doen en zich moet wenden tot de gemeentelijke dienst vreemdelingenzaken (of de kandidaat-Belg zelf de inspanning laten doen) om de ongeregistreerde verblijfsperiode in kaart te brengen of om de toelating tot verblijf te verifiëren. Bij de kandidaat-Belg met een machtiging tot verblijf gaven deze gemeenten aan dat de BIVR van onbepaalde duur moet zijn om in aanmerking te komen voor art.12bis.3. Deze optie wordt niet aangeboden, gezien de gemeente voor deze optie een aanvullende inspanning moet doen nl. zich wenden tot de gemeentelijke dienst vreemdelingenzaken of de keerzijde van de verblijfsvergunning moeten verifiëren.

⁶ Een analyse van de naturalisatieverzoeken van een aantal categorieën kandidaat-Belgen, waarvan de verblijfsgeschiedenis niet éénduidig in het rijksregister werd opgenomen zou nog duidelijker duiden dat een aantal gemeenten zich louter laten leiden door het niet altijd toereikende rijksregister, zie IV.

Betreft een uittreksel uit het rijksregister van een studente die 7 jaar in België heeft verbleven onder een BIVR beperkt voor de duur van de studies. Gezien haar verblijfsstatuut komt zij niet in aanmerking voor een art.12bis.3, maar het rijksregister geeft niet altijd op dat de BIVR van bepaalde duur is. Deze studente zou van aanvang een BIVR van onbepaalde duur hebben kunnen gehad of in de loop der jaren verworven hebben en dan zou de betrokkene wel in aanmerking komen voor een art.12bis.3. In het tweede voorbeeld komt de studente duidelijk in aanmerking voor een art.12bis.3. Het betreft hier, ook op basis van het rijksregister om een eenduidig geval. Na inschrijving in het bevolkingsregister, met het uitreiken van een machtiging tot vestiging tellen wel haar jaren als studente.

3.2.3. Resultaten

De evaluatie van het verblijfsstatuut van een kandidaat-Belg, die in het eerste geval (machtiging tot verblijf) weliswaar niet in aanmerking kwamen voor art.12bis.3, maar waarbij dit niet duidelijk blijkt uit het rijksregister. In geval twee komt deze kandidaat-Belg wel éénduidig in aanmerking voor een art.12bis.3. Deze evaluatie in het eerste geval vereist dat de ambtenaar burgerlijke stand voldoende expertise heeft over de verblijfsstatuten en verblijfsdocumenten

Tabel 3: De evaluatie van het verblijfsstatuut door ambtenaren burgerlijke stand

Er was een uitzonderlijke non respons van 12% bij deze vraag		
	Bezit machtiging tot verblijf	Bezit machtiging tot vestiging
Te strikte evaluatie (naturalisatie) ⁷	(maximaal) 30%	7% (gaat hier om een incorrecte evaluatie)
Te lakse evaluatie (art.12bis) ⁸	(maximaal) 52%	90%
Inzicht in de complexiteit van de evaluatie van de verblijfsduur ⁹	(minimaal) 18%	7%

⁷ Aangeven dat betrokkene een naturalisatieverzoek kan indienen is een te restrictieve houding, waarbij de kandidaat-Belg de voor hem meest interessante procedure wordt ontzegd.

⁸ Aanraden dat betrokkene een verklaring indient is een ruime houding, waarbij de gemeente het voordeel van de twijfel geeft.

⁹ Een aantal gemeenten maakten opmerkingen in de marge die erop wijzen dat de gemeente het dossier nauwgezet behandelt en de beperkingen van het rijksregister realiseert. Deze optie werd niet aangeboden, gezien de gemeente voor deze optie een aanvullende inspanning moet doen nl. zich wenden tot de gemeentelijke dienst vreemdelingenzaken of de keerzijde van de verblijfsvergunning verifiëren.

Bijlage 3: Het onderzoek bij de parketten

1. Een schriftelijke enquête

Door het Ministerie van Justitie werd op 28.11.2000 een schriftelijke enquête gericht aan alle parketten met een vraag naar kwantitatieve gegevens. Alle parketten waren in staat gedetailleerde gegevens te geven per wetsartikel voor het aantal aanvragen. De parketten van Brussel en Mechelen waren niet in staat kwantitatieve gegevens te leveren over het aantal negatieve adviezen dat ze uitbrachten. Deze beide parketten, maar ook het parket van Gent kon geen kwantitatieve gegevens leveren betreffende het aantal dossiers nog in behandeling of het aantal dossiers dat positief was afgesloten en waarvan de betrokkenen ondertussen Belg waren. De cijfers van de andere parketten betreffende het aantal verwervingen van de Belgische nationaliteit zijn in de regel berekend aan de hand van het aantal aanvragen, waarvan het aantal negatieve adviezen en het aantal dossiers nog in behandeling werd afgetrokken.

De referteperiode van de door de parketten geleverde cijfers verwijst steeds naar de in voege treding van de nieuw wet nl. 1 mei 2000 en als einddatum wordt in de regel de laatste dagen van november/de eerste dagen van december genomen. De cijfers verwijzen dus naar aanvragen ingediend gedurende de eerste zeven maanden van het bestaan van deze wet. Enkele parketten verwijzen naar een iets langer periode (Mons tot 8.12.2000; Charleroi tot 10.12.2000; Luik: 18.12.2000; Doornik: 22.12.2000, Antwerpen tot 31.12.2000 en Turnhout tot 24.1.2001) of eerder uitzonderlijk een kortere periode (Nivelles tot 1.10.2000)

2. Diepte-onderzoek van vijf parketten

2.1. De steekproef

Vijf parketten werden geselecteerd op basis van de populatie in deze gerechtelijke arrondissementen, de informatie verzameld in de oriënteringsfase en na akkoord van het Ministerie van Justitie. Er wordt ook één gerechtelijke arrondissement geselecteerd met een beperkt aantal buitenlanders in haar bevolking om na te gaan of deze parketten hun taak wel of niet anders invulden.

De steekproef bevat de volgende parketten: Antwerpen, Brugge, Brussel, Charleroi en Luik.

1.2. De richtlijnen voor het onderhoud:

Zie werkboek.

Bijlage 4: Het uitreiken van consulaire aktes door de consulaten en ambassades

1. De beschikbare informatie

28 consulaten of ambassades van landen buiten de Europese unie die een significant aantal burgers telden die beroep deden op de wet van 1.3.2000 werden gecontacteerd of aangeschreven. We steunen ook op observaties tijdens het onderzoek.

1.1. Lijst van de landen die gecontacteerd werden

X1: staat voor een telefonisch inlichting

X2: staat voor een schriftelijke inlichting

Consulaten

Albanië	
Algerië	X2
Angola	
Burundi	
Kameroen	X2
Congo R. D.	
Ivoorkust	
Frankrijk	
India	
Iran	X1
Irak	
Marokko	X2
Armenië	
Bosnië-Herzegovina	
Georgië	
Macedonië	X2
Pakistan	
Polen	X2
Roemenië	X2
China	X1
Rusland	
Rwanda	
Syrië	
Tunesië	X2
Turkije	X2
Joegoslavië	X1

2. De gevolgde procedure voor het uitreiken van consulaire geboorteaktes

2.1. Consulaat is niet bevoegd

De in België geaccrediteerde buitenlandse autoriteiten van heel wat landen zijn niet bevoegd, naar intern recht, om een consulaire geboorteakte uit te reiken.

Polen: Enkel de burgerlijke stand van de plaats van geboorte in het land van oorsprong kan een authentieke akte uitreiken.

Joegoslavië (Serbië-Montenegro): De Joegoslavische staatsburgers moeten zich wenden tot de gemeenten in Joegoslavië. Enkel aan personen geboren in Kosso en Metova, steden waar de gegevens burgerlijke stand vernietigd werden mag de ambassade de akten van burgerlijke stand afleveren.

Kameroen: Enkel de burgerlijke stand van de plaats van geboorte in Kameroen kan een authentieke akte uitreiken.

2.2. Consulaat is bevoegd

2.2.1. Het consulaat reikt een consulaire geboorteakte uit op basis van het paspoort

De Chinese staatsburgers worden aangeraden zich te wenden tot de lokale autoriteiten in China, maar de consulaten zijn gemachtigd om consulaire geboorteakten uit te schrijven. Deze akten worden door het Chinese consulaat uitgereikt op basis van het paspoort, waardoor de consulaire akte enkel de gegevens opgenomen in het paspoort weergeeft. Geboorteplaats, geboortedatum en naam van de betrokkene, maar geen verwijzing naar de ouders.

2.2.2. Het consulaat reikt een consulaire geboorteakte uit op basis van een document van de burgerlijke stand

Marokko: Deze akten worden door het Marokkaanse consulaat uitsluitend uitgereikt op basis van een oude authentieke geboorteakte of een *livret d'état civil*¹⁰ of een oude (Marokkaanse) geboorteakte¹¹.

3. Het aantal uitgereikte consulaire akten

De Joegoslavische ambassade informeert niet naar het gebruik van deze akten en kan ons geen cijfers mededelen. Het Chinese consulaat meldt geen stijging van het aantal consulaire akten uitgereikt in 2000, in vergelijking met 1999¹². Het Iraanse consulaat

¹⁰ Een paspoort, een Marokkaanse identiteitskaart zijn niet voldoende om een consulaire akte te krijgen.

¹¹ Soms heeft het Marokkaanse consulaat in het dossier van betrokkene zelf nog een oude authentieke geboorteakte. In ieder geval wordt het paspoort, de Marokkaanse nationale kaart of identiteitskaart niet aanvaard.

¹² Telefonisch gesprek met Chinese diplomaat, 16.3.2001.

meldt geen stijging van het aantal consulaire akten uitgereikt in 2000, in vergelijking met 1999¹³.

De drie Marokkaanse consulaten melden ons daar er, als gevolg van de nieuwe nationaliteitswet een duidelijke stijging is van het aantal uitgereikte consulaire geboorteakten.¹⁴ Voor het consulaat van Antwerpen gaat het hierbij om 1500 consulaire aktes uitgereikt tussen 1.5.2000 en 31.12.2000.¹⁵

¹³ Telefonisch gesprek met Iraanse diplomaat Osloub, 13.3.2001.

¹⁴ Voor het Brusselse consulaat betreft dit de provincies Waals en Vlaams Brabant en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze akten worden niet enkel uitgereikt voor een naturalisatieaanvraag, maar de stijging in 2000 is, volgens de verantwoordelijke ambtenaren uitsluitend het gevolg van aanvragen voor de Belgische nationaliteit.

¹⁵ Brief consul aan het onderzoeksteam, 28.2.2001.

Bijlage 5:

Het complexe verhaal van de verblijfsdocumenten voor vreemdelingen en hun registratie in het rijksregister¹⁶.

De ambtenaren burgerlijke stand en het openbaar ministerie die respectievelijk de volledigheid van de aanvraag en de grondvoorwaarden moeten nagaan moeten met de nieuwe nationaliteitswetgeving een expertise ontwikkelen die zowel een duidelijk inzicht oplevert betreffende de huidige verblijfsdocumenten voor vreemdelingen als betreffende de verblijfsdocumenten uitgereikt aan vreemdelingen in de laatste 7 jaar. Daarenboven moeten zij ook duidelijk zicht hebben op de wijze waarop deze verblijfsdocumenten al of niet in het rijksregister werden ingebracht. Het Rijksregister met zijn drie bestandsdelen - het bevolkingsregister, het vreemdelingenregister en het wachtregister- functioneert nu sinds 1995, dus sinds zeven jaar wordt systematisch de historie van het verblijf van alle de vreemdelingen bijgehouden door de gemeenten.

1. De Vw en de verblijfsdocumenten

De wet van 15.12.1980 voorziet 3 stadia in de verblijfsduur:

- de korte verblijfsduur
- de verblijfsduur van meer dan 3 maanden
- de vestiging na een verblijf van 5 jaar

1.1. De geledingen van het vreemdelingenbeleid

1.1.1. De korte verblijfsduur

1.1.1.1. Bewijs van aankomstverklaring (bijlage 3)

Dit bewijs van aankomstverklaring is maximaal 3 maanden geldig, waarna de Dienst Vreemdelingenzaken, indien het verdere verblijf wordt toegekend aan de gemeente de toelating geeft één van de bovenvermelde verblijfsdocumenten uit te reiken.

1.1.1.2. Kandidaat-vluchtelingen

Als de asielaanvraag door de DVZ ontvankelijk wordt verklaard wordt aan betrokkene een bijlage 25 of 26 afgeleverd. Tegelijkertijd ontvangt hij van de gemeente een attest van immatriculatie model A (of bijlage 4). Indien de DVZ oordeelt dat de aanvraag onontvankelijk is, krijgt betrokkene een bijlage 25bis/26bis. Deze onontvankelijkheidsbeslissing is vatbaar voor beroep, tijdens dit beroep wordt de bijlage 25bis/26bis maandelijks verlengd. Tijdens de fase ten gronde blijft het verblijf van de Kandidaat-vluchtelingen gedekt door een attest van immatriculatie model A (of bijlage 4). De kandidaat-vluchtelingen wiens vluchtelingenstatuut wordt erkend wordt een machtiging tot verblijf van onbepaalde duur afgeleverd (zie 1.1.2.).

¹⁶ Deze bijlage baseert zich op observaties van het onderzoeksteam. De inhoud van deze bijlage kan, bij gebrek aan tijd niet voorgelegd worden aan de instanties die verantwoordelijk zijn voor deze materie, i.e. de dienst Rijksregister van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. In een korte aanvullende onderzoeksopdracht zou dit kunnen opgenomen worden.

1.1.2. de verblijfsduur van meer dan 3 maanden

1.1.2.1. Een machtiging tot voorlopig verblijf dat uitdrukkelijk een tijdslimiet stelt wegens bijzondere omstandigheden eigen aan betrokkene of in verband met aard en duur van zijn werkzaamheden in België impliceert de aflevering door de gemeente van een witte kaart (of BIVR). De tijdelijke geldigheid betreft vooral de duur van de studies, de duur van de arbeidskaart of de beroepskaart.

1.1.3. de vestiging na een verblijf van 5 jaar

1.1.3.1. Een machtiging tot verblijf van onbepaalde duur impliceert de aflevering door de gemeente van een witte kaart (of BIVR) die jaarlijks moet vernieuwd worden, maar dat een toelating is tot het verblijf van onbepaalde duur.

1.1.3.2. Een machtiging tot vestiging impliceert de aflevering door de gemeente van een identiteitskaart voor vreemdeling of een gele (derdelanders) of blauwe (onderdanen van staten lid van de EU) kaart. In de regel wordt een machtiging tot vestiging uitgereikt na 5 jaar inschrijving in het vreemdelingenregister of voor onderdanen van de EU na de aankomstverklaring.

1.2. specifieke categorieën

1.2.1. Bevoorrechte vreemdelingen

Bevoorrechte vreemdelingen worden een speciale identiteitskaart voor vreemdelingen uitgereikt door het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Het betreft hier internationale ambtenaren, diplomatieke en consulaire ambtenaren en hun personeel.

1.2.2. Volgmigranten

Tot 1994 werd de buitenlandse vrouw (en kinderen) die haar legaal in België verblijvende echtgenoot vervoegden een bijlage 15bis uitgereikt. Deze bijlage 15bis voor de echtgenote van legaal verblijvende vreemdelingen kon in het verleden soms gedurende lange tijd (1 tot 2 jaar) het enige verblijfsdocument zijn. De kinderen die uit dit huwelijk in België geboren waren werden dan op het verblijfsdocument van de moeder, de bijlage 15bis ingeschreven. Slechts wanneer het proces van de familiehereniging formeel werd afgesloten met een inschrijving in het vreemdelingenregister werden deze kinderen dan ingeschreven als geboren in België.

De Wet van 6 augustus 1993 die de Vw wijzigde (BS 26.10.1993) en in werking trad op 1 maart 1994 wijzigde de administratieve procedure bij gezinshereniging. In 1994 werd, bij aankomst van de volgmigrant de bijlage 15bis vervangen door een attest van immatriculatie (bijlage 4) dat gedurende een jaar geldig is. Na ten hoogste een jaar en drie maanden leidt deze procedure -voor wie voldoet aan de voorwaarden- tot een definitieve inschrijving in het vreemdelingenregister.¹⁷

¹⁷ Ook bijlage 15bis wordt nog uitgereikt, maar is enkel ter informatie voor de dienst Vreemdelingenzaken dat een aanvraag tot gezinshereniging werd ingediend.

1.2.3. (Ex)Joegoslavische oorlogsvluchtelingen met een ontheemdenstatuut

Vanaf november 1992 werden de asielzoekers uit het voormalige Joegoslavië indien ze afkomstig waren uit de gevarenzone, behoorden tot een etnische minderheid die bedreigd werd of dienstweigeraars waren het ontheemdenstatuut toegekend een bijlage 3 toegekend. De bijlage 3 werd voor hen een verlengbare aankomstverklaring die telkens voor 6 maanden verlengd werd. Eind 1993 wordt het ontheemdenstatuut enkel nog uitgereikt aan moslims uit Bosnië-Herzegovina. Vanaf 1 maart 1995 werd het ontheemdenstatuut ingetrokken van personen uit het voormalige Joegoslavië met uitsluitel van Bosniërs¹⁸ en Kosovaren. Deze Bosniërs en Kosovaren werden een machtiging tot voorlopig verblijf toegekend voor telkens de duur van 6 maanden.¹⁹ Vanaf 5 September 1997 konden de Bosnische ontheemden een machtiging tot verblijf van onbepaalde duur worden toegekend, mits zij geïntegreerd waren. Indien de DVZ betrokkene als onvoldoende geïntegreerd beschouwt dan werd hen een verblijfsvergunning van bepaalde duur (1 jaar) toegekend. In 1999/2000 kregen zij die voldoende geïntegreerd waren en die dus reeds een machtiging tot verblijf van onbepaalde duur hadden, een machtiging tot vestiging.

1.2.4. Personen in de regularisatie procedure

Deze vreemdelingen hebben enkel een ontvangstbewijs van de aanvraag, maar geen enkel verblijfsdocument en dus ook geen enkele inschrijving in een register.

1.2.5. Vreemdelingen geschrapt uit het rijksregister

De personen geschrapt van ambtswege zijn inwoners van een gemeente waarover het schepencollege vaststelt dat de persoon niet meer woont op het vermelde adres. De gemeente is niet meer op de hoogte waar de persoon verblijft. De persoon kan op een ander adres in de gemeente verblijven, hij kan naar een andere Belgische gemeente verhuisd zijn of hij kan België hebben verlaten. Wanneer de DVZ, in de regel op vraag van betrokkene na onderzoek vaststelt dat betrokkene, ondanks de schrapping uit het rijksregister nog steeds in België verblijft wordt aan de gemeente de toestemming gegeven de verblijfsdocumenten van betrokkene te verlengen. Een herinschrijving gevraagd door DVZ betekent niet het annuleren van de ambtshalve schrapping. Slechts bij een beslissing van de schepencollege kan de schrapping worden nietigverklaard.

2. De registratie door het rijksregister van de diverse verblijfsstatuten

Het Rijksregister heeft informatie over het verblijfsstatuut, in casu inschrijving in wacht-, vreemdelingen- en bevolkingsregister. De rijkdom van informatie in het rijksregister is sterk afhankelijk van de gemeente waar de kandidaat-Belg verblijft. De gemeentelijke administratie moet immers de gegevens invoeren en niet elke gemeente is even

¹⁸En zij die afkomstig waren uit Kroatië bezet door Servië.

¹⁹Zij die hun ontheemdenstatuut verloren werd de mogelijkheid geboden hun asielaanvraag verder te zetten (of eventueel een asielaanvraag in te dienen). Bosniërs die aankwamen na 1 maart 1995 konden enkel nog beroep doen op het asielprocedure.

nauwgezet. Bepaalde gemeenten brengen de wijzigingen in het verblijfsstatuut te laat in of onvolledig.

De homogeniteit van de bevolkingsregisters is dan ook niet optimaal. De niet uniforme insluiting van de Antwerpse gegevens in het rijksregister is een andere oorzaak van het niet optimaal functioneren van het rijksregister²⁰. Reeds in de jaren '70 heeft Antwerpen haar bevolkingsregister geïncformatiseerd. Er bestaat een tussenprogramma dat voor de 9 wettelijke gegevens de band maakt tussen het rijksregister en telepolis, de Antwerpse database.

2.1. De geledingen van het vreemdelingenbeleid

2.1.1. Een machtiging tot vestiging wordt geregistreerd in het bevolkingsregister

2.1.2. Een machtiging tot verblijf van onbepaalde duur, dat zoals de meest courant betiteling van het verblijfsdocument aangeeft -de BIVR, bewijs inschrijving in het vreemdelingenregister- brengt een inschrijving in het vreemdelingenregister mee. De gemeenten schrijven in de regel de verlengingen van de verblijfsdocumenten in, maar doen dit niet systematisch voor de machtiging tot verblijf van onbepaalde duur. Dit jaarlijks verlengde verblijfsdocument wordt door vele gemeenten ingeschreven voor meerdere jaren samen.

2.1.3. Een machtiging tot voorlopig verblijf dat uitdrukkelijk een tijdslimiet stelt

Dit document wordt op analoge wijze ingevoerd in het rijksregister als een machtiging tot verblijf van onbepaalde duur, maar een extra-vermelding is mogelijk. De gemeente kan aangeven of het om een tijdelijke BIVR gaat, maar de meeste gemeenten maken geen gebruik van deze mogelijkheid.

Een indicatie voor een machtiging tot voorlopig verblijf voor studenten (maar geen zekerheid) biedt de einddatum van verlenging. Studenten, zowel onderdanen van de Europese unie als derdelanders wordt onmiddellijk in het vreemdelingenregister ingeschreven voor telkens de periode van een jaar (eindigend op 31 oktober).²¹

2.1.4. Een attest van immatriculatie model A (of bijlage 4)

Voor 1 februari 1995 werden kandidaat-vluchtelingen veelal niet ingeschreven in het vreemdelingenregister. Sinds 1 februari 1995 zijn zij ingeschreven in het wachtregister. Zowel het attest van immatriculatie model A (of bijlage 4), als de bijlage 25/26 worden genoteerd in het wachtregister.

2.1.5. Bewijs van aankomstverklaring (bijlage 3)

Deze bijlage wordt niet geregistreerd in het rijksregister.

2.2. specifieke categorieën

²⁰ Slechts vrij recent werd het verblijfsdocument dat de vreemdeling in Antwerpen werd uitgereikt opgenomen in het rijksregister.

²¹ zie een voorbeeld in bijlage 2, 2.2. vraag 10.

2.2.1. de bevoorrechte vreemdelingen

Bevoorrechte vreemdelingen (internationale ambtenaren, diplomatieke en consulaire ambtenaren) worden in de regel niet ingeschreven in de bevolkingsregisters. Het personeel van de diplomatieke en consulaire ambtenaren wordt wel ingeschreven in het vreemdelingenregister.

2.2.2. volgmigranten

De Wet van 6 augustus 1993 die de Vw wijzigde (BS 26.10.1993) en in werking trad op 1 maart 1994 wijzigde de registratie van het initiële verblijf van de volgmigranten.. Voor 1 maart 1994 werden volgmigranten een bijlage 15bis uitgereikt tot de procedure van gezinshereniging werd afgesloten. Het verblijf onder de bijlage 15bis werd niet geregistreerd in het vreemdelingen- of bevolkingsregister. In maart 1994 werd deze bijlage vervangen door een attest van immatriculatie (bijlage 4) dat gedurende een jaar geldig is en dat geregistreerd is door een voorlopige inschrijving in het vreemdelingenregister. Na ten hoogste een jaar en drie maanden leidt deze procedure - voor wie voldoet aan de voorwaarden- tot een bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister.

2.2.3. (ex)Joegoslavische oorlogsvluchtelingen met een ontheemdenstatuut ²²

De oorlogsvluchtelingen uit (ex) Joegoslavië waren tussen november 1992 en maart 1995 met hun bijlage 3 niet geregistreerd in het rijksregister. Vanaf 1 maart 1995 werden de Bosniërs en Kosovaren onder de personen met een ontheemdenstatuut met een machtiging tot voorlopig verblijf ingeschreven in the vreemdelingenregister , eerst met een tijdelijke machtiging tot verblijf en vervolgens vanaf 1997 met een machtiging tot verblijf van onbepaalde duur. Vanaf 1999/2000 werden zij getransfereerd naar het bevolkingsregister.

Personen uit het voormalige Joegoslavië wier ontheemdenstatuut ingetrokken werd in maart 1995, vroegen in de regel asiel aan en werden ingeschreven in het wachtregister (zie 1.2)

2.2.5.Vreemdelingen geschrapt uit het rijksregister

Een schrapping uit de bevolkingsregisters kan worden verwijderd, waarbij men niet kan onderscheiden of het om een herinschrijving met of zonder beslissing van het schepencollege gaat. Wel wordt gemeld in het rijksregister dat de schrapping verwijderd werd.

²² zie een voorbeeld in bijlage 2, 2.2. vraag 9.

Bijlage 6: Een beperkt onderzoek naar het profiel van de vluchteling kandidaat-Belg.

Dit onderzoek handelt niet over het absoluut aantal erkende vluchtelingen dat de Belgische nationaliteit aangevraagd hebben, daar slechts een steekproef genomen werd van 337 dossiers van erkende vluchtelingen die documenten opvroegen met het oog op een nationaliteitswijziging. Deze 337 kandidaat-Belgen hadden zich gewend tot het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen (CGVS) om een getuigschrift (dat dienst doet als geboorteakte) te verkrijgen voor hun aanvraag voor de Belgische nationaliteit.

Deze 337 kandidaat-Belgen vragen op 4 onderscheiden momenten een document aan voor hun dossier voor nationaliteitswijziging bij het CGVS.

71 in mei 1999 (periode 3.5-31.5.1999), de oude procedure

82 in maart 2000 (1.3-10.3.2000), toen de naturalisatieaanvraag reeds enige maanden gratis was

92 in mei 2000 (1.5.2000-8.5.2000), bij het invoege treden van de wet van 1.3.2000

92 in december 2000 (1.12-20.12.2000), toen de wet van 1.3.2000 reeds 8 maanden in werking was

De nationaliteitswijzigingen van 1 maart 2000 hebben vooral geleid tot een groter aandeel van vluchtelingen die reeds geruime tijd in België verbleven onder de kandidaat-Belgen die zich wendden tot het CGVS voor hun documenten. Het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen werd opgericht in 1988 en de vluchtelingen die in de eerste jaren van het bestaan van het CGVS werden erkend kwamen nu, na een verblijf van 7 jaar in aanmerking voor een nationaliteitsverklaring. Veertien kandidaat-Belgen (7% van de steekproef) die documenten aanvroegen bij het CGVS met het oog op het verwerven van de Belgische nationaliteit werden nog erkend door het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen dat voor 1988 bevoegd was voor de erkenning van vluchtelingen in België. De verblijfsduur van deze 7% konden we niet vaststellen, maar het betrof minimum 12 jaar.

Het aandeel vluchtelingen dat reeds 7 jaar en meer in België verbleef, maakte 28% van het aantal aanvragers uit in mei 1999, dit aandeel nam toe tot 35 % bij het gratis maken van de naturalisatieprocedure, met de nieuwe wet tot 40% en na 9 maanden nieuwe wet viel dit aandeel terug op 36%.

Tabel 1: Crosstabulation tussen aanvraag documenten voor aanvraag Belgische nationaliteit en verblijfsduur berekend als periode tussen datum asielaanvraag en datum aanvraag documenten

		mei 1999	Maart 2000	Mei 2000	December 2000	
1.00	Count	1 1.7%				1 .3%
2.00	Count	3 5.0%	5 5.5%			8 2.5%
3.00	Count	9 15.0%	28 30.8%	5 6.1%	26 28.3%	68 20.9%
4.00	Count	7 11.7%	9 9.9%	24 29.3%	12 13.0%	52 16.0%
5.00	Count	12 20.0%	8 8.8%	8 9.8%	11 12.0%	39 12.0%
6.00	Count	11 18.3%	9 9.9%	13 15.9%	5 5.4%	38 11.7%
7.00	Count	5 8.3%	5 5.5%	5 6.1%	15 16.3%	30 9.2%
8.00	Count	4 6.7%	8 8.8%	9 11.0%	6 6.5%	27 8.3%
9.00	Count	4 6.7%	5 5.5%	7 8.5%	7 7.6%	23 7.1%
10.00	Count	3 5.0%	4 4.4%	2 2.4%	3 3.3%	12 3.7%
11.00	Count	1 1.7%	6 6.6%	2 2.4%	4 4.3%	13 4.0%
12.00	Count		4 4.4%	7 8.5%	6 3.3%	14 4.3%
Total	Count	60 100.0%	91 100.0%	82 100.0%	92 100.0%	325 100.0%

Bijlage 7:

Aanvullend onderzoek ter verfijning en vervolledigen van de evaluatie van de nationaliteitswet van 1 maart 2000

Dit onderzoek is erin geslaagd, ondanks de korte termijn (3 maanden) waarin de opdracht moest worden afgerond heel wat elementen van de nationaliteitswet ten gronde te onderzoeken. Bepaalde belangrijke facetten die van belang zijn voor de evaluatie van de nationaliteitswet van 1 maart 2000 konden evenwel niet worden opgenomen of uitgediept binnen dit onderzoek.

De volgende thema's ontbreken in dit rapport

- de in dit rapport aangehaalde (pogingen tot) annulatie van de inschrijving van nieuwe Belgen, bij inschrijving gezien het (later) negatief advies van het parket. Het onderzoek kon niet aangeven op welke grond dit gebeurde en welke de resultaten waren.
- het in dit rapport aangehaalde artikel 12.2 van de nationaliteitswet van 1 maart 2000, waarbij nog niet aan bod kwam de mate waarin dit artikel 12.2 een uitdaging is voor het vreemdelingenbeleid, gezien art.10 van de Vreemdelingenwet.
- de in dit rapport aangehaalde betrokkenheid van de rechtbank in de procedure van de nationaliteitsverwerving (III.5), waarbij de rechtspraak van de rechtbanken in deze zaken nauwelijks kon worden uitgediept.
- de in dit rapport aangehaalde bezorgdheid van de ambtenaren burgerlijke stand dat de consulaire akte een aantasting betekent van de integriteit van het Belgisch systeem van burgerlijke stand (p.68), waarbij dit onderzoek niet kon nagaan op wat deze bezorgdheid juist steunt en in hoeverre deze bezorgdheid gerechtvaardigd is.
- de in dit rapport aangehaalde uitreiking van consulaire akten door de consulaten/ambassades (p.14 en bijlage 4), waarbij dit onderzoek de beweringen van deze consulaten niet kon staven en aanvullen door contactname met kandidaat-Belgen

Deze thema's, en eventuele andere²³ die de opdrachtgever na inzage van het rapport graag zou uitgediept zien zouden het onderwerp kunnen zijn van een kortlopend vervolgonderzoek zodat het onderzoek zoals het nu voorligt kan afgerond worden.

Een kortlopend vervolgonderzoek zou ook van belang kunnen zijn ter uitdieping van een aantal stellingen die in dit onderzoek zijn geponeerd, vooral betreffende de wijze van functioneren van het parket, van de Dienst Veiligheid en van de Dienst Vreemdelingenzaken en het belang van hun adviezen voor de beletsels wegens gewichtige feiten, eigen aan de persoon. Dit kortlopend vervolgonderzoek zou steunen op de analyse van de persoonlijke dossiers bij de Commissie Naturalisatie. Op basis van deze analyse zou ons de mogelijkheid geboden worden op een objectieve basis

²³ Zo zou bijvoorbeeld het onderzoeksteam een ontwerp kunnen uitwerken voor een gemeentelijke informatienota aan kandidaat-Belgen. Vanuit de ervaringen in het werkveld zou op basis van de bestaande nota's een polyvalente informatienota uitgewerkt kunnen worden dat aan de gemeentelijke overheden zou kunnen worden ter beschikking gesteld.

- na te gaan welke adviezen uitgebracht door de drie adviesinstanties cruciaal zijn voor de weigering tot toekenning van de Belgische nationaliteit
- na te gaan of een verlenging van de termijnen de kwaliteit van de adviezen zal ten goede komen.

Het consulteren van de naturalisatiedossiers kan ons uitsluitend verschaffen over een belangrijk aspect van het evaluatieproces:

Aan de hand van een steekproef uit de ongeveer duizend opties en verklaringen waartegen het parket bezwaar aantekende op basis van de wet van 1 maart 2000 en die naar de naturalisatieprocedure werden doorverwezen kan nagegaan worden of deze bezwaren homogeen zijn en in welke mate de diverse instanties die advies verlenen bij de naturalisatieaanvraag (parket, DVZ en Staatsveiligheid) de beslissing beïnvloeden.

Deze steekproef zou ook nagaan of de langere termijnen waarover de adviesinstanties beschikken in de naturalisatieprocedure -de mogelijkheid van de Kamer om aanvullend onderzoek aan te vragen- een positieve invloed heeft op de kwaliteit van deze adviezen.

In het rapport kunnen, steunend zowel op de gegevens ons ter beschikking gesteld door de parketten, de Dienst Vreemdelingenzaken en de Veiligheid van de Staat als op de bovenvermelde analyse, aanbevelingen geformuleerd worden om de werkwijze van de adviesinstanties te rationaliseren. Deze analyse van een steekproef van bezwaren van adviesinstanties zal ons in staat stellen onze observaties op een objectieve wijze te verfijnen.

Indien de Minister oordeelt dat de bovenstaande elementen van belang zijn in het evaluatieonderzoek van de nieuwe nationaliteitswet aangezien zij een objectieve aanvulling zijn op de kwantitatieve analyse van het aantal aanvragen en beslissingen en de informatie ons verstrekt door de betrokken instellingen zelf zou de Minister hiertoe de voorzitter van de Kamer om een toelating moeten vragen. Het consulteren van dossiers in de Commissie Naturalisatie is enkel mogelijk mits een schriftelijke goedkeuring door de voorzitter van de Kamer. De resultaten van het steekproefonderzoek zullen een aantal stellingen in het rapport objectief kunnen ondersteunen en verfijnen.

Bijlage 8:

Legalisatieprocedure van documenten uitgereikt door buitenlandse officiële instanties voor de landen met een geprivilegieerd regime

Algemene regel De documenten afgegeven in een vreemd land moeten worden gelegaliseerd en vertaald. De stukken afgegeven door in België geaccrediteerde vreemde autoriteiten moeten eveneens worden gelegaliseerd door het Ministerie van Buitenlandse Zaken. De formaliteiten zijn bepaald door internationale verdragen en afhankelijk van het land van herkomst. Een aantal landen genieten van een geprivilegieerd regime.

Vrijstelling van legalisatie

Legalisatie is niet vereist wanneer België en het land dat de stukken afgeeft, zijn gebonden door een bilaterale of multilaterale overeenkomst houdende vrijstelling van legalisatie of door de Overeenkomst van Den Haag van 5 oktober 1961.²⁴ De in de hierna volgende landen afgegeven uittreksels uit akten van de burgerlijke stand zijn aan geen enkele legalisatie onderworpen: Bosnië-Herzegovina, Denemarken, Duitsland, Frankrijk (ook overzeese gebieden), Groot-Brittannië, Groothertogdom Luxemburg, Israël, Italië, Kroatië, Macedonië, Monaco, Nederland (ook Nederlandse Antillen, Aruba), Oostenrijk, Portugal, Slovaakse Republiek, Slovenië, Spanje (ook Canarische eilanden) (meertalige uittreksels), Tsjechische Republiek, Turkije, Zweden, Zwitserland.

Zijn eveneens vrijgesteld van iedere legalisatie de meertalige uittreksels uit de akten van de burgerlijke stand afgegeven door de diplomatieke of consulaire overheden van Turkije in België voor zover zij zijn opgesteld op het formulier waarin de Overeenkomst van Parijs van 27 september 1956 betreffende de afgifte van bepaalde uittreksels van de burgerlijke stand bestemd voor het buitenland voorziet.

Verplichting van het laten aanbrengen van een "apostille" voor andere landen.

De uittreksels uit akten van de burgerlijke stand afgegeven door de landen gebonden door de hiervoor genoemde Overeenkomst van Den Haag van 5 oktober 1961 moeten door de bevoegde plaatselijke autoriteiten worden voorzien van de apostille zoals bepaald bij deze overeenkomst, behalve wanneer België met een van deze landen is gebonden door een overeenkomst houdende vrijstelling van legalisatie (zie hiervoor). Onder meer de volgende landen zijn gebonden door de Overeenkomst van Den Haag van 5 oktober 1961 : Amerikaans-Samoa, Andorra, Anguilla, Antigua en Barbuda, Argentinië, Armenië, Australië, Bahama's, Barbados, Belize, Bermuda, Botswana, Brunei-Darussalam, Carolinen, Caymaneilanden, Cyprus, El Salvador, Falklandeilanden, Fidji, Finland, Gibraltar, Griekenland, Guam, Hawaï, Hongarije, Hong Kong, Japan, Lesotho, Letland, Liechtenstein, Litouwen, Maagdeneilanden (Amerikaanse & Britse), Macau, Malawi, Malta, Marshalleilanden, Mauritius, Mexico, Monserrat, Niue, Noorwegen, Panama,

²⁴ tot afschaffing van het vereiste van legalisatie van buitenlandse openbare akten, goedgekeurd bij de wet van 5 juni 1975, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 7 februari 1976, blz. 1405.

Pitcairneilanden, Porto-Rico, Russische Federatie, Samoa, San Marino, Seychellen, Sint Helena, Stille Oceaan (gebieden afhankelijk van Australië), Suriname, Swaziland, Tonga, Turks en Caicos, Venezuela, Verenigde Staten van Amerika, Wit-Rusland, Zuid-Afrika.

Annexe 9:
Juriprudence
de la Commission des Naturalisations de la Chambre

Bijlage 10: Werkelijke band met België

Deze notie was reeds aanwezig in de WBN 1984

artikel 14 3°: "Verblijf in het buitenland kan met verblijf in België worden gelijkgesteld wanneer de belanghebbende bewijst een werkelijke band met België te hebben bewaard"

artikel 16 4°: "samenleven in het buitenland kan worden gelijkgesteld met samenleving in België wanneer de belanghebbende bewijst een werkelijke band met België te hebben bewaard" (gewijzigd bij de wet van 6 augustus 1993, art.4)

art.19: "Verblijf in het buitenland kan met verblijf in België worden gelijkgesteld wanneer de belanghebbende bewijst dat hij gedurende de vereiste periode door een werkelijke band met België verbonden is geweest"

De kandidaat-Belgen die via het Ministerie van Buitenlandse Zaken beroep doen op de notie werkelijke band met België verwijzen in de regel naar familiale banden, investeringen en onroerend goed. Gemeenten vragen hierbij ook soms bewijzen van regelmatig verblijf in België (reisticketten).

Vragen die aan de kandidaat-Belgen in het buitenland worden voorgelegd door het Ministerie van Buitenlandse Zaken ter verificatie van de werkelijke band met België

Wil tot integratie in de Belgische samenleving:

a) Spreekt hij tenminste één van de landstalen

	Nederlands	Frans	Duits
Met moeite			
Op voldoende wijze			
Vloeiend			

b) Voedt hij zijn kinderen in één van onze landstalen op?

c) Is bij de verzoeker de echte en oprechte wil aanwezig tot integratie in de Belgische samenleving?

Blijkt uit zijn houding een werkelijk gevoel van verbondenheid met de Belgische gemeenschap? Bestaan er concrete feiten die toelaten aan zijn oprechte integratiewil te twifelen?

d) Gaat hij om met :

		Belgen	Vreemdelingen
- In beroepsbetrekkingen	alleen met		
	voornamelijk met bij gelegenheid met		
- in privé-betrekkingen	alleen met		
	voornamelijk met bij gelegenheid met		

- e) Heeft hij al dan niet de mogelijkheid om met Belgen om te gaan?
- f) Maakt hij deel uit van Belgische of buitenlandse kringen of groepen?
Heeft hij omgang met Belgen verblijvende in het ambtgebied van de Ambassade of het Consulaat?
- g) Heeft hij meer banden met het buitenland bewaard (eigendommen, zakenbelangen, enz.) dan hij er met België heeft?

8. Gedrag:

- a) Geeft alle nuttige inlichtingen betreffende zijn gedrag en zijn moraliteit: bestaan er al dan niet belemmeringen die voortvloeien uit ernstige persoonlijke feiten (deze feiten dienen nader te worden omschreven)?
- b) Welke houding heeft hij tijdens de bezetting 1940-1945 aangenomen?
- c) Gelieve ieder verslag of proces-verbaal dat betreffende de betrokkene werd opgemaakt, op te geven:
- d) Is er tegen hem een besluit van uitzetting of een maatregel van terugwijzing uit het Belgische grondgebied genomen?

9. Verdiensten tegenover België:

Heeft hij zich in belangrijke mate verdienstelijk gemaakt tegenover België of kan zulks op grond van zijn bekwaamheden of talenten worden verwacht?

10. Werkelijke band met België:

Indien de verzoeker de wettelijke voorwaarden van verblijf in België niet vervult, heeft hij niettemin tijdens zijn verblijf in het buitenland een werkelijke band met België onderhouden?

Zo ja, kan hij daarvan aanwijzingen of concrete bewijzen geven ?

Inhoudstafel

Introduction	I
I. Doelstellingen en instrumenten van de nieuwe nationaliteitswet	1
I.1 Algemene doelstellingen	1
I.2. Instrumenten die de overheid inzet om de doelstellingen te verwezenlijken	2
2.1. De procedures van de nationaliteitsverklaring en de naturalisatie zijn kosteloos	2
2.2. De vereenvoudiging van de administratieve procedure	3
2.2.1. Alternatieven op de authentieke geboorteakte	5
2.2.1.1. De consulaire akte	5
2.2.1.2. Een akte van bekendheid	5
2.2.1.3. Een akte van "beëdigde verklaring"	6
2.2.2. Het woonattest met een volledig historiek van de adressen	6
2.3. Een versnelling van de procedure	6
2.4. Een brede definitie van hoofdverblijfplaats	7
2.5. Rechtszekerheid van de kandidaat-Belg die op een duurzame manier in België verblijven verhogen	8
2.5.1. Het invoeren van de stelselmatige ontvangstmelding	8
2.5.2. Het objectiveren van de weigeringsgronden	9
2.5.3. De mogelijkheid om beroep aan te tekenen	10
2.6. Waarborgen voor de Staat	11
II. Een analyse van de effectiviteit	12
II.1. Een analyse van de instrumenten om de effectiviteit te optimaliseren	12
1.1. Een kosteloze procedure	12
1.2. De vereenvoudiging van de administratieve procedure	13
1.2.1. Alternatieven op de authentieke geboorteakte	13
1.2.2. De consulaire akte	14
1.2.2.1. Het uitreiken van een consulaire akte	14
1.2.2.2. De echtverklaring van een consulaire akte	14
1.2.3. Een akte van bekendheid	16
II.2. De effectiviteit van de nationaliteitswet van 1 maart 2000	20
1. De aanvragen voor de Belgische nationaliteit	20
1.1. De dynamiek van het totaal aantal aanvragen	20

1.2. De rush naar de gemeente in de zomer van 2000: een inhaalbeweging en het gerucht van een tijdelijke operatie	24
1.3. De Wet van 1.3.2000 en een wijziging in het profiel van de kandidaat-Belgen	24
1.4. De stijging van het aantal aanvragen: verklaring/ keuze versus naturalisatie	26
1.4.1. Het aantal verzoeken tot naturalisatie	26
1.4.2. Het aantal keuzes en verklaringen	28
2. Het aantal nieuwe Belgen.	

III. Een analyse van de efficiëntie 37

III.1. De Gemeente 37

1. Inleiding : doelstellingen van de betrokkenheid van de gemeente	37
2. Potentieel	39
2.1. Menselijk en organisatorisch potentieel	39
2.2. Beschikbare informatiebronnen	41
3. Praktijk	41
3.1. Informeren van de kandidaat-Belgen	41
3.2. Het indienen van een aanvraag voor de Belgische nationaliteit (naturalisatie verklaring, keuze)	42
3.2.1. Aanvragen bij de gemeente	42
3.2.1.1. Het vaststellen van de verblijfsduur	43
3.2.1.2. Het vaststellen van het verblijfsstatuut	46
3.2.1.3. De ontoereikende expertise van de ambtenaren burgerlijke stand, een ambtenaar met discretionaire macht	48
3.2.2. Het indienen van een aanvraag voor de Belgische nationaliteit in het buitenland	51
3.2.3. Gevraagde documenten voor een nationaliteitswijziging	52
3.2.3.1. Uittreksel uit de bevolkings- en vreemdelingenregisters	52
3.2.3.2. De alternatieven op de authentieke geboorteakten	53
3.2.3.4. Andere documenten	55
3.2.3.5. De kosten van de documenten	55
3.3. De burgerlijke stand als doorgeefinstantie	56
3.3.1. Nationaliteitsverklaring en –keuze	56
3.3.2. Naturalisatieaanvraag via de gemeente	59
3.4. De Burgerlijke Stand en de beslissingen over de nationaliteitsverklaring en –keuze	60
3.4.1. De Burgerlijke Stand en de goedkeuring van de nationaliteitsverklaring en –keuze	60
3.4.2. De Burgerlijke stand en het negatief advies van het parket	61
3.4.2.1. Omzetting in naturalisatie	62
3.4.2.2. Aanhangigmaking bij een rechtbank	63
4. Conclusie: realiseren de gemeenten de specifieke en algemene doelstellingen?	63
4.1. Eerste Doelstelling: het informeren van de kandidaat-Belg over de diverse procedures van de nationaliteitswet	64
4.2. Doelstelling: het versnellen van de procedure	67

4.3. Doelstelling: de volledigheid van de aanvragen bewaken (en hierdoor het ontlasten van parketten en de Kamer)	67
Afsluitende overwegingen: Het gemeentelijke bestuursdraagvlak en de algemene doelstellingen van de nationaliteitswet	71

III.2. De Dienst Vreemdelingenzaken en de nationaliteitswetgeving 73

1. Inleiding	73
1.1. De aard van het advies	73
1.2. De termijn waarin het advies moet verleend worden	74
2. Het potentieel van DVZ : een centrale database over de buitenlandse populatie in België	76
2.1. Een minimalistische invulling van de adviesfunctie: DVZ levert een betrouwbare overzicht van de verblijfshistoriek	76
2.2. Een maximalistische invulling van de adviesfunctie: DVZ signaleert elke kandidaat-Belg die een gevaar is voor de openbare orde	77
3. De praktijk van het verlenen van advies door DVZ	79
3.1. Organisatie van de dienst	79
3.2. De ontvangst van de aanvragen en de ontvangstmelding	80
3.3. Een selectieve adviesverlening door DVZ	81
3.3.1. De preselectie door DVZ: het Rijksregister als bron ter detectie van betrouwbare aanvragen	81
3.3.2. De moeilijkheid om de betrouwbare kandidaat-Belgen te selecteren. Het Rijksregister is geen zekere bron voor de toelating tot verblijf van onbeperkte duur	82
3.3.3. De moeilijkheid van een administratieve rationalisatie: de betrouwbare aanvragen krijgen geen advies, want afwezigheid van advies is een positief advies	83
3.4. De aard van het DVZ-advies	84
3.4.1. Het advies betreffende het verblijfsstatuut- en de verblijfsduur	86
3.4.1.1. Verblijfsstatuut van de kandidaat-Belg	87
3.4.1.2. Verblijfsduur van de kandidaat-Belg	87
3.4.2. Het advies betreffende (het vermoeden van) schijnhuwelijk	89
3.4.3. Overtredingen van de openbare orde	89
4. Conclusies: Realiseert de DVZ de algemene en specifieke doelstellingen?	89
4.1. Eerste specifieke doelstelling: Het verlenen van advies betreffende de verblijfsvoorwaarden (of de grondvoorwaarden)	90
4.2. Tweede doelstelling: Het verlenen van advies betreffende de beletsels wegens gewichtige feiten, eigen aan de persoon.	91
4.3. Derde specifieke doelstelling: het versnellen van de procedure	93
4.4. Fundamentele doelstelling van de wetgever: het maatschappelijk vertrouwen in de Wet en de instellingen	95

III.3 De Dienst Veiligheid en de nationaliteitswetgeving 97

1. De Doelstellingen van de betrokkenheid van de dienst nationaliteit	97
1.1. De aard van het advies	97

1.2. De termijn waarin het advies moet verleend worden	98
2. Het potentieel van de Dienst Veiligheid	99
3. De Praktijk	100
3.1. De aanvragen voor advies of opmerkingen	100
3.2. Het maken van een advies of het formuleren van eventuele opmerkingen	101
3.2.1. Het aantal adviezen of opmerkingen	101
3.2.2. Het onderzoek van de door de Veiligheid gekende kandidaat-Belgen	102
3.2.3. De aard van het advies	103
3.2.4. De bronnen en het al of niet vertrouwelijk karakter ervan	104
3.2.5. De objectieve argumenten vereist bij de aanhangigmaking bij de rechtbank	105
3.3. Het tijdspad	106
4. Conclusie: Zijn de algemene en specifieke doelstelling bereikt?	107
4.1. Eerste specifieke doelstelling: Het verlenen van advies of het maken van opmerkingen betreffende beletsels wegens gewichtige feiten, eigen aan de persoon	107
4.2. Tweede specifieke doelstelling: het versnellen van de procedure	108
4.3. Eerste algemene doelstelling: een uniforme procedure	110
4.4. Tweede algemene doelstelling: Kandidaat-Belgen, die op een duurzame manier in België verblijven de garanties aanbieden dat hun aanvraag wordt behandeld volgens procedures en normen eigen aan de rechtstaat	110
III.4. Les Parquets et le code de la nationalité	112
1. Objectifs	112
1.1. Instructions reçues	112
1.2. Tâches attribuées au Parquet	114
1.2.1. Vérifier que le dossier est complet	116
1.2.2. Accuser réception sans délai des demandes d'acquisition de la nationalité	116
1.2.3. Accélérer la procédure en se prononçant dans le mois	116
1.2.4. Emettre un avis motivé relatif au respect des conditions de fond	116
1.2.5. Emettre un avis motivé relatif à un éventuel empêchement résultant de faits personnels graves	116
1.2.6. Emettre un avis sur tout autre élément dont la Chambre souhaiterait être informée (pour la naturalisation)	116
1.2.7. Garantir l'objectivité de la procédure en ne se prononçant plus sur la volonté d'intégration	116
1.2.8. Se prononcer clairement : avis négatif ou absence d'avis négatif pour les déclarations ou options et avis négatif ou favorable ou sous réserve pour mes naturalisations	116
1.2.9. Informer le candidat Belge des motifs de l'opposition et des possibilités de recours	116
1.2.10. En cas de recours au tribunal de premier instance, notifier la décision du tribunal au candidat Belge	116
2. Potentiel	117
2.1. Ressources humaines	117
2.2. Ressources matérielles	117

2.3. Classement et archivage des dossiers	118
2.4. Sources d'informations disponibles	119
2.4.1. Au niveau local	119
2.4.2. Au niveau de l'arrondissement	119
2.4.3. Au niveau fédéral	120
2.4.4. Au niveau européen	121
3. Pratique	121
3.1. Phase préparatoire : réception des dossiers	121
3.1.1. Classement	121
3.1.2. Vérification	121
3.1.3. Rassemblement de renseignements	124
3.2. Accusé de réception	125
3.2.1. Délivrance de l'accusé	125
3.2.2. Arriéré	127
3.2.3. Réactions des autres parties concernées	127
3.3. Traitement du dossier par les juristes et/ou magistrats	128
3.3.1. Examen des conditions de fonds	129
3.3.1.1. Evaluation du titre de séjour	129
3.3.1.2. Evaluation de la durée de résidence	130
3.3.1.3. Evaluation des liens de parenté (filiation, mariage)	132
3.3.2. Avis pris en compte	134
3.3.2.1. Avis de l'Office des Etrangers	134
3.3.2.2. Avis de la Sûreté de l'Etat	135
3.3.2.3. Avis de l'agent de police	136
3.3.3. Recherche de faits personnels graves	139
3.3.3.1. Sources de renseignements	139
3.3.3.2. Critères	141
3.3.3.2.1. Condamnations pénales en Belgique	141
3.3.3.2.2. Condamnations et poursuites à l'étranger	143
3.3.3.2.3. Faits personnels n'ayant pas donné lieu à une condamnation pénale	143
3.4. Emission de l'avis	145
3.4.1. Avis favorable	145
3.4.1.1. Pour les déclarations et options	145
3.4.1.2. Pour les naturalisations	145
3.4.2. Avis négatif	146
3.4.2.1. Pour les déclarations et options	146
3.4.2.2. Pour les naturalisations	147
3.4.3. Avis sous réserve	147
3.4.3.1. Pour les déclarations ou options	147
3.4.3.2. Pour les naturalisations	148
3.4.4. Avis relatif aux informations complémentaires demandées par la Chambre	148
4. Conclusion : les objectifs sont-ils atteints ?	149
4.1. Vérifier que le dossier est complet	149
4.2. Accuser réception sans délai des demandes d'acquisition de la nationalité	150
4.3. Accélérer la procédure en se prononçant dans le mois	151

4.4. Emettre un avis motivé relatif au respect des conditions de fond	151
4.5. Emettre un avis motivé relatif à un éventuel empêchement résultant de faits personnels graves	152
4.6. Emettre un avis sur tout autre élément dont la Chambre souhaiterait être informée	153
4.7. Garantir l'objectivité de la procédure en ne se prononçant plus sur la volonté d'intégration	153
4.8. Se prononcer clairement : avis négatif ou absence d'avis négatif pour les déclarations ou options et avis négatif ou favorable ou sous réserve pour mes naturalisations	154
4.9. Informer le candidat Belge des motifs de l'opposition et des possibilités de recours	154
4.10. En cas de recours au tribunal de première instance, notifier la décision du tribunal au candidat Belge	155
4.11. Un objectif fondamental du législateur : la confiance de la société dans la loi et les institutions	155

III.5. Le Tribunal de première instance et le code de la nationalité 157

1. Introduction	157
2. Saisine du tribunal versus transformation en naturalisation	158
3. Demande de saisine du tribunal de première instance	158
4. Fixation d'audience du tribunal de première instance	159
5. Audience du tribunal de première instance	159
6. Jugements prononcés	160
6.1. Opposition suite à un rapport de carence	160
6.2. Vice de procédure	160
6.3. Soupçons de la Sûreté d'Etat	161
6.4. Faits trop anciens ou pas assez graves	161
6.5. Arguments de la défense	162
7. Appels	162
8. Notification de la décision	162
9. Réactions du parquet	162

III.6. La Commission des Naturalisations de la Chambre des représentants 164

0. Introduction	164
1. Objectif	164
1.1. Faciliter l'accès à la naturalisation par la gratuité de la procédure	165
1.2. Vérifier que le dossier est complet	165
1.3. Faciliter les démarches par l'acceptation d'alternatives à l'acte de naissance authentique	165
1.4. Demander l'avis au Parquet, à l'Office des Etrangers et à la Sûreté de l'Etat	165
1.5. Accélérer les démarches en demandant les avis dans un délai d'un mois	166
1.6. Faciliter l'accès à la naturalisation par réduction des conditions de résidence	166
1.7. Faciliter l'accès à la naturalisation en présumant la volonté d'intégration	166

1.8. Statuer sur l'octroi de la naturalisation selon les modalités déterminées dans son règlement interne	166
1.9. Rendre publique et officielle l'acquisition de la nationalité belge	166
1.10. Offrir une chance aux candidats refusés par les autres procédures d'acquisition de la nationalité	167
2. Potentiel	167
2.1. Ressources humaines	167
2.2. Sources d'informations	168
3. Pratique	168
3.1. Arrivée de la demande	168
3.2. Accusé de réception	169
3.3. Demande d'avis	169
3.3.1. Au Parquet	170
3.3.2. Au Service du Casier Judiciaire	170
3.3.3. A l'Office des Etrangers	171
3.3.4. A la Sûreté de l'Etat	172
3.3.5. Retard	172
3.4. Examen du dossier par le Service des Naturalisations	172
3.4.1. Courrier à la commune	173
3.4.2. Vérification des pièces jointes	173
3.4.2.1. Acte de naissance	173
3.4.2.2. Preuve du statut d'apatride et de réfugié	173
3.4.3. Conditions de séjour	173
3.4.3.1. Titre de séjour	173
3.4.3.2. Résidence	175
3.4.4. Empêchement résultant de faits personnels graves	176
3.4.5. Autres motifs de refus	177
3.4.6. Proposition d'avis	178
3.5. Examen du dossier par un commissaire	178
3.5.1. Vérification de la proposition du service	179
3.5.2. Avis	179
3.6. Examen du dossier par la commission	180
3.6.1. Motif d'un débat	180
3.6.2. Demande de renseignements complémentaires	180
3.6.3. Avis	181
3.7. Soumission de la proposition à la séance plénière	181
3.8. Sanction royale	181
3.9. Publication au moniteur belge	182
3.10. Notification à la commune et à l'intéressé	182
3.11. Autres tâches	183
4. Conclusion : les objectifs sont-ils atteints ?	183
4.1. Faciliter l'accès à la naturalisation par la gratuité de la procédure	183
4.2. Vérifier que le dossier est complet	183
4.3. Faciliter les démarches par l'acceptation d'alternatives à l'acte de naissance authentique	184
4.4. Demander l'avis au Parquet, à l'Office des Etrangers et à la Sûreté de l'Etat	185
4.5. Accélérer les démarches en demandant les avis dans un délai d'un mois	185

4.6. Faciliter l'accès à la naturalisation par réduction des conditions de résidence	185
4.7. Faciliter l'accès en la naturalisation en présumant la volonté d'intégration	186
4.8. Statuer sur l'octroi de la naturalisation selon les modalités déterminées dans son règlement interne	186
4.9. Rendre publique et officielle l'acquisition de la nationalité belge	187
4.10. Offrir une chance aux candidats refusés par les autres procédures d'acquisition de la nationalité	187

IV. Recommandations en vue d'optimiser l'effectivité et l'efficience de la loi du 1er mars 2000

1. Remarque préliminaire	189
2. Précisions relatives au contenu de la loi, des arrêtés royaux et des circulaires qui en découlent	189
2.1. Précision de certaines notions	189
2.2. Précision du rôle des instances concernées	191
2.2.1. Les communes (officiers de l'état civil)	191
2.2.2. Les parquets	192
2.2.3. L'Office des Etrangers	192
2.2.4. Suggestion générale sur le rôle des instances	193
3. Moyens pour la mise en œuvre de la loi	194
3.1. Ressources humaines et matérielles	194
3.2. Sources de renseignements	194
3.3. Méthodes de travail	195
3.4. Formation	196
3.5. Coordination	196

IVbis. Aanbevelingen ten einde de effectiviteit en efficiëntie van de nationaliteitswet van 1 maart 2000 te optimaliseren

1. Inleidende opmerking	198
2. Préciseringsen betreffende de inhoud van de Wetr en de daaruit volgende Koninklijke Besluiten en ministeriële rondschrijvens	198
2.1. Precisering betreffende bepaalde concepten	198
2.2. Precisering van de rol van betrokken instanties	200
2.2.1. De gemeenten (ambtenaren van burgerlijke stand)	200
2.2.2. De parketten	201
2.2.3. Dienst Vreemdelingenzaken	202
2.2.4. Algemene aanbevelingen betreffende de rol van, betrokken instanties	202
3. Middelen ter beschikking om de Wet toe te passen	203
3.1. Materiële bronnen	203
3.2. Inlichtingsbronnen	203
3.3. Werkwijzen	204
3.4. Opleiding	205

3.5. Coördinatie	206
------------------	-----

V. Modifications de la loi suggérées par les acteurs de terrain 207

1. Remarque préliminaire	207
2. Suggestions des acteurs concernés	207
2.1. Modifications des conditions de fond	207
2.2. Modifications de la procédure	208
2.3. Modifications des rôles des instances	209
2.4. Autres modifications	211

Bijlagen:

Bijlage 1: Lijst van het onderzoeksmateriaal waarop dit evaluatieonderzoek is gebaseerd	212
Bijlage 2: het onderzoek bij de ambtenaren burgerlijke stand	216
Bijlage 3: het onderzoek bij de parketten	222
Bijlage 4: de consulaire akte en de consulaten in België	223
Bijlage 5: het complexe verhaal van verblijfsdocumenten en hun registratie in het bevolkingsregister	226
Bijlage 6: een beperkt onderzoek naar het profiel van de vluchteling kandidaat-Belg	231
Bijlage 7: aanvullend onderzoek ter verfijning en vervolledigen van de evaluatie van de nationaliteitswet van 1 maart 2000	233
Bijlage 8: legalisatieprocedure van documenten uitgereikt door buitenlandse officiële instanties voor de landen met een geprivilegieerd regime	235
Bijlage 9: Jurisprudentie van de Kamer	237
Bijlage 10: de notie werkelijke band met België	246

Lijst Van Grafieken

Grafiek 1: maandelijks aantal aanvragen voor de Belgische nationaliteit zoals geregistreerd door de Diensten Vreemdelingenzaken en Veiligheid van de Staat, 1999-2.2001	22
Grafiek 2: maandelijks aantal verzoeken tot naturalisatie, 1996-2000	27
Grafiek 3: verklaringen en keuzes naar gerechtelijk arrondissement, 1.5-1/31.12.2000	30
Grafiek 4: Trend in het maandelijks aantal beslissingen tot toekenning van de Belgische nationaliteit bij verklaring en keuze sinds 1996	34
Grafiek 5: Aandeel diverse beslissingen van het parket in aanvragen nationaliteit op basis van artikel 12bis	35
Grafiek 6: Ontvangstmelding DVZ, 1.5.2000-31.1.2001. Steekproef 330 verklaringen/keuzes	58
Grafiek 7: Termijn voor ontvangstmelding door parket van een aanvraag tot nationaliteitswijziging, verklaring/keuze	126